

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

(підпис)

Л.І.Чорний
(ініціали, прізвище)

27 серпня 2019 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність
галузі знань 26 Цивільна безпека
за денною формою навчання**

**м. Хмельницький
2019**

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	– 3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
1.2.	Лекції	– 4
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	– 6
1.4.	Самостійна робота студентів	– 14
1.5.	Індивідуальні завдання	– 19
1.6.	Підсумковий контроль	– 22
2.	Схема нарахування балів	– 24
3.	Рекомендовані джерела	– 25
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 40

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		У сь о го	у тому числі					У сь о го	у тому числі				
			Л е к ц і ї	С ем . (п ра к).	Л а б о р .	І н . з а в .	С Р С		Л е к ц і ї	С ем . (п р а к).	Л а б о р .	І н . з а в .	С Р С
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Поняття та сутність корупції, її види та наслідки	9	2	2	–	–	5	8	-	–	–	–	8
2.	Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні	11	2	2	–	–	7	12	2	2	–	–	8
3.	Правовий статус суб'єктів, уповноважених на здійснення заходів, щодо запобігання та протидії корупції	10	2	2	–	–	6	12	2	–	–	–	10
4.	Заходи щодо запобігання та протидії корупції	10	2	2	–	–	6	9	1	–	–	–	8
5.	Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів	15	4	4	–	–	7	14	1	2	–	–	11
6.	Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка	11	2	2	–	–	7	10	-	–	–	–	10
7.	Юридична відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією	12	2	2	–	–	8	13	2	2	–	–	9

8.	Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції	12	2	2	–	–	8	12	2	–	–	–	10
	Усього годин:	90	18	18	–	–	54	90	10	6	–	–	74

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Поняття та сутність корупції, її види та наслідки	2
1.1.	Історичні витоки корупції.	
1.2.	Поняття та сутність корупції.	
1.3.	Поняття, види та форми корупції.	
1.4.	Класифікацію негативних наслідків корупції	
2.	Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні	2
2.1.	Загальна характеристика міжнародних актів в сфері запобігання корупції: Конвенція ООН проти корупції, Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, Цивільної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, Лімської декларація. по боротьбі з корупцією (від 7-11 вересня 1997 р.).	
2.2.	Основні етапи формування національного антикорупційного законодавства. Правова оцінка Закону України «Про боротьбу з корупцією» (1995р.).	
2.3.	Передумови оновлення антикорупційного законодавства та проблеми його прийняття.	
2.4.	Система антикорупційного законодавства.	
2.5.	Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014. як основа національного антикорупційного законодавства. Інші нормативно-правові акти у сфері запобігання корупції.	
2.6.	Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки.	
3.	Правовий статус суб'єктів, уповноважених на здійснення заходів, щодо запобігання та протидії корупції	2
3.1.	Система органів у сфері запобігання корупції в Україні.	
3.2.	Національне агентство з питань запобігання корупції, його правовий статус. Порядок формування складу Національного агентства. Вимоги до кандидатів на посади Національного агентства з питань запобігання корупції.	
3.3.	Структура, повноваження та організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції.	
3.4.	Особливості правового статусу Національного антикорупційного бюро. Повноваження та організація діяльності Національного антикорупційного бюро.	
3.5.	Організація співпраці суб'єктів запобігання корупції	

3.6.	Характеристика повноважень інших (допоміжних) органів у сфері запобігання корупції	
4.	Заходи щодо запобігання та протидії корупції. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів	6
4.1. 4.2. 4.3. 4.4. 4.5. 4.5.1. 4.5.2. 4.5.3. 4.6. 4.6.1. 4.6.2. 4.6.3. 4.6.4. 4.6.5. 4.6.6.	Загальні положення про конфлікт інтересів. Алгоритм дій особи у зв'язку із виникненням у неї конфлікту інтересів. Алгоритм дій керівника у зв'язку із виникненням у підлеглої особи конфлікту інтересів. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав. Окремі види обмежень, пов'язаних із конфліктом інтересів. Обмеження щодо одержання подарунків. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження спільної роботи близьких осіб. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності суддів. Конфлікт інтересів у діяльності народних депутатів України. Конфлікт інтересів у діяльності посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. Конфлікт інтересів у військових посадових осіб утворених відповідно до законів військових формувань. Конфлікт інтересів у членів колегіальних органів. Конфлікт інтересів у посадових осіб державних, комунальних підприємств, установ, організацій.	
5.	Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка	2
5.1. 5.2. 5.3. 5.4. 5.5.	Поняття та види антикорупційної експертизи. Механізм проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення антикорупційної експертизи. Спеціальна перевірка: сутність та порядок проведення. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.	
6.	Юридична відповідальність за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень	2
6.1. 6.2. 6.3. 6.4. 6.5.	Загальна характеристика корупційного і пов'язаного з корупцією правопорушення Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією Дисциплінарна відповідальність за порушення Закону України «Про запобігання корупції» Цивільно-правова відповідальність у разі вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень	
7.	Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції	2
7.1. 7.2. 7.3. 7.4.	Позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання і протидії корупції у зарубіжних країнах. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу. Метод «перевірки на корупційну стійкість» державних службовців. Механізми реалізації антикорупційної політики у зарубіжних	

7.5.	країнах. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Поняття та сутність корупції, її види та наслідки

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Корупція: визначення поняття.
- 1.2. Причини виникнення корупції.
- 1.3. Види корупції.
- 1.4. Поняття корупційного правопорушення і правопорушення, пов'язаного з корупцією.
- 1.5. Формування та реалізація антикорупційної політики.
- 1.6. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції.
- 1.7. Наслідки корупції.
- 1.8. Шляхи подолання корупції.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: корупція, корупційне правопорушення, правопорушення, пов'язане з корупцією, антикорупційна політика, антикорупційна програма, громадські об'єднання та форми їх співпраці з органами по запобіганню корупції, Громадська рада при Національному агентстві з питань запобігання корупції України, контроль, моніторинг, викривачі корупції, громадська антикорупційна експертиза, громадський контроль, наслідки корупції, шляхи подолання корупції.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- визначення поняття «корупція», основні підходи до розуміння поняття «корупція»: у міжнародних актах і національному законодавстві;
- причини виникнення корупції;
- види корупції: системна та епізодична корупція;
- етична оцінка корупції;
- поняття корупційного правопорушення і правопорушення, пов'язаного з корупцією;
- критерії розмежування правопорушення, пов'язаного з корупцією, від корупційного правопорушення;
- формування та реалізація антикорупційної політики;
- антикорупційні програми;
- громадські об'єднання та форми їх співпраці з органами по запобіганню корупції;
- правові засади формування та порядок діяльності Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції України;
- форми проведення контролю, моніторингу;
- статус викривачів корупції;
- громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів та оприлюднення її результатів;
- викриття фактів корупції через засоби масової інформації;
- правові результати проведення громадського контролю;
- фактори, які впливають на поширення корупції у публічно-правій сфері;
- наслідки і шляхи подолання корупції.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

2.1. Загальна характеристика міжнародних актів в сфері запобігання корупції: Основні етапи формування національного антикорупційного законодавства. Правова оцінка Закону України «Про боротьбу з корупцією» (1995р.).

2.2. Передумови оновлення антикорупційного законодавства та проблеми його прийняття.

2.3. Система антикорупційного законодавства.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: національне антикорупційне законодавство, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро, Вищий антикорупційний суд, обмеження, неправомірна вигода, конфлікт інтересів, заборона, пільги, послуги, антикорупційна експертиза, спеціальна перевірка, особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- основні етапи формування національного антикорупційного законодавства;
- система антикорупційного законодавства;
- засади та основні напрями державної антикорупційної політики в Україні;

Семінарське заняття 3

Тема 3. Правовий статус суб'єктів, уповноважених на здійснення заходів, щодо запобігання та протидії корупції

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Система органів запобігання корупції в Україні.
- 3.2. Національне агентство з питань запобігання корупції, його правовий статус.
- 3.3. Структура, повноваження та організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції.
- 3.4. Особливості правового статусу Національного антикорупційного бюро. Принципи діяльності Національного антикорупційного бюро.
- 3.5. Організація співпраці суб'єктів запобігання корупції
- 3.5. Характеристика повноважень інших (допоміжних) органів у сфері запобігання корупції

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: національне антикорупційне законодавство, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро, Вищий антикорупційний суд, обмеження, неправомірна вигода, конфлікт інтересів, заборона, пільги, послуги, антикорупційна експертиза, спеціальна перевірка, особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції;
- особливості правового статусу Національного антикорупційного бюро;
- правовий статус Вищого антикорупційного суду;
- організація співпраці суб'єктів запобігання корупції;
- види суб'єктів, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства;

—публічні службовці як особливий суб'єкт дотримання антикорупційного законодавства;

Семінарське заняття 4,5,6

Тема 4, 5. Заходи щодо запобігання та протидії корупції. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Загальні положення про конфлікт інтересів.
- 4.2. Алгоритм дій особи у зв'язку із виникненням у неї конфлікту інтересів.
- 4.3. Алгоритм дій керівника у зв'язку із виникненням у підлеглої особи конфлікту інтересів.
- 4.4. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
- 4.5. Окремі види обмежень, пов'язаних із конфліктом інтересів.
 - 4.5.1. Обмеження щодо одержання подарунків.
 - 4.5.2. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
 - 4.5.3. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
- 4.6. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності суддів.
- 4.7. Конфлікт інтересів у діяльності народних депутатів України.
- 4.8. Конфлікт інтересів у діяльності посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.
- 4.9. Конфлікт інтересів у військових посадових осіб утворених відповідно до законів військових формувань.
- 4.10. Конфлікт інтересів у членів колегіальних органів.
- 4.11. Конфлікт інтересів у посадових осіб державних, комунальних підприємств, установ, організацій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та вирішення практичних завдань.

Завдання 1

Поліцейський декларує отримання від громадянина України подарунку у негрошовій формі вартістю 160 тис. грн. Надалі виявилось, що подарунком є померанський шпіц (декоративна порода собак), отриманим для дитини поліцейського.

Чи наявні у вказаній ситуації ознаки порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції»? Якщо так, то яких статей?

Чи створює вказана ситуація ризики для доброчесності поліцейського та Національної поліції в цілому? Якщо так, то які?

Як громадські активісти або небайдужі громадяни можуть виявити вказану ситуацію?

Завдання 2

Народний депутат України за цивільно-правовим договором прочитав у вільний від виконання обов'язків народного депутата час лекцію на замовлення громадського об'єднання та отримав за це винагороду у 5 тис. грн. Член Уряду за здійснення у позаробочий час викладацької та науково-технічної діяльності на умовах цивільно-правового договору одержав 64 тис. грн від промислового підприємства.

Чи наявні у вказаних ситуаціях ознаки порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції»? Якщо так, то яких статей?

Чи створюють вказані ситуації ризики для доброчесності народного депутата України/члена Уряду та Верховної Ради України/Кабінету Міністрів України в цілому? Якщо так, то які?

Як громадські активісти або небайдужі громадяни можуть виявити вказані ситуації?

Завдання 3

У прямому підпорядкуванні генерального директора медичного об'єднання Особа 1 знаходяться: заступник генерального директора медичного об'єднання Особа 2 (брат Особи 1), завідувач другого відділення медичного об'єднання Особа 3 (дружина Особи 1), головний реабілітолог медичного об'єднання Особа 4 (невістка Особи 1), старша медична сестра медичного об'єднання (племінниця Особа 1).

Чи наявні у вказаній ситуації ознаки порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції»? Якщо так, то яких статей?

Чи створює вказана ситуація ризику для доброчесності посадових осіб медичного об'єднання та організації в цілому? Якщо так, то які?

Як громадські активісти або небайдужі громадяни можуть виявити вказану ситуацію?

Завдання 4

Народний депутат України, член Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин, володіє агробізнесом (має корпоративні права підприємства, яке займається птахівництвом).

Чи наявний у народного депутата України у вказаній ситуації конфлікт інтересів в розумінні Закону України «Про запобігання корупції»? Якщо так, то яким чином його можна врегулювати?

Чи створює вказана ситуація ризику для доброчесності народного депутата України та Верховної Ради України в цілому? Якщо так, то які?

Як громадські активісти або небайдужі громадяни можуть виявити вказану ситуацію?

Завдання 5

Член Комісії з питань вищого корпусу державної служби є претендентом на вакантну посаду державного секретаря міністерства. Член Вищої ради правосуддя є одночасно кандидатом на посаду судді та бере участь в ухваленні рішень Вищою радою правосуддя стосовно себе як кандидата на посаду судді. Член колегіального державного органу голосує за себе під час обрання голови колегіального державного органу.

Чи наявні у вказаних ситуаціях конфлікти інтересів у членів колегіальних органів? Якщо так, вкажіть які (потенційні, реальні)?

Чи створюють вказані ситуації ризику для доброчесності членів колегіальних органів та колегіальних органів в цілому? Якщо так, то які?

Як громадські активісти або небайдужі громадяни можуть виявити вказані ситуації?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конфлікт інтересів, зловживання повноваженнями, передача корпоративних прав, врегулювання конфлікту інтересів, конфлікт інтересів виборних осіб.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- розмежування конфлікту інтересів і зловживання повноваженнями;
- запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав;
- правове регулювання передачі корпоративних прав;
- особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування;
- процедура врегулювання конфлікту інтересів;

- особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб;
- контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Семінарське заняття 7

Тема 6. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1.Поняття та види антикорупційної експертизи.
- 7.2.Механізм проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів.
- 7.3.Суб'єкти здійснення антикорупційної експертизи.
- 7.4.Спеціальна перевірка: сутність та порядок проведення.
- 7.5.Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: антикорупційна експертиза, фінансовий контроль, особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, електронне декларування, декларація, повна перевірка декларації, моніторинг способу життя, додаткові заходи здійснення фінансового контролю, види контролю щодо декларацій, поданих суб'єктами декларування, службові особи, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, обов'язкова повна перевірка, своєчасність подання декларацій.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- суб'єкти декларування;
- строк подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції;
- особи, на яких не поширюється дія норм Закону України «Про запобігання корупції» щодо фінансового контролю;
- особи, які звільняються від обов'язку подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- інформація, що зазначається в декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- облік та оприлюднення декларацій;
- контроль щодо своєчасності подання декларацій, поданих суб'єктами декларування;
- контроль щодо правильності та повноти заповнення декларацій, поданих суб'єктами декларування;
- логічний та арифметичний контроль декларацій, поданих суб'єктами декларування;
- повна перевірка декларацій, поданих суб'єктами декларування, яка проводиться Національним агентством з питань запобігання корупції;
- порядок проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- встановлення своєчасності подання декларацій;
- декларації, які підлягають обов'язковій повній перевірці;
- службові особи, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище;
- моніторинг способу життя суб'єктів декларування, який здійснює Національне агентство з питань запобігання корупції;
- порядок здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування;
- додаткові заходи здійснення фінансового контролю;

- порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента;
- порядок формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб;
- повідомлення про суттєві зміни в майновому стані.

Семінарське заняття 8

Тема 7. Юридична відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Загальна характеристика корупційного і пов'язаного з корупцією правопорушення
- 8.2. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення
- 8.3. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
- 8.4. Дисциплінарна відповідальність за порушення Закону України «Про запобігання корупції»
- 8.5. Цивільно-правова відповідальність у разі вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: адміністративне правопорушення, правопорушення, пов'язане з корупцією, юридичний склад правопорушень, пов'язаних з корупцією, корупційні злочини,

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- види правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- особливості юридичного складу правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- відмінність корупційних злочинів від інших корупційних правопорушень
- особливості дисциплінарної відповідальності за порушення Закону України «Про запобігання корупції»;
- схема притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників органів державної влади;
- відновлення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, яким завдано шкоду корупційними діями;
- відшкодування моральної та/або матеріальної шкоди, завданої внаслідок порушення норм антикорупційного законодавства.

Семінарське заняття 9

Тема 8. Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання і протидії корупції у зарубіжних країнах.
- 9.2. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу.
- 9.3. Метод «перевірки на корупційну стійкість» державних службовців.
- 9.4. Механізми реалізації антикорупційної політики у зарубіжних країнах.
- 9.5. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: антикорупційна правова парадигма, досвід європейських країн, запобігання та протидія корупції, механізми запобігання корупції, міжнародно-правові засади протидії корупції, антикорупційне законодавство.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу;
- метод «перевірки на корупційну стійкість» державних службовців;
- механізми реалізації антикорупційної політики у зарубіжних країнах;
- основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав;
- Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію;
- Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління;
- Рекомендації з дотримання Кодексу антикорупційної поведінки ФРН;
- концептуальні засади діяльності служби «Тракфін» при Міністерстві економіки та фінансів Франції;
- процедурні та інституційні антикорупційні заходи уряду Нідерландів;
- досвід запобігання та протидії корупції Фінляндії як держави з найвищим антикорупційним рейтингом;
- особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США;
- законодавство Японії у сфері протидії корупції;
- ствердження «культури прозорості» як пріоритетного напрямку реалізації антикорупційної політики уряду Південної Кореї;
- міжнародно-правові засади та механізми запобігання та протидії корупції;
- сучасний стан протидії корупції: досвід Чехії, України, Польщі, Словаччини;
- європейський досвід боротьби з корупцією в державному управлінні як одна із засад покращення управління вищими керівними кадрами;
- міжнародно-правові акти у сфері протидії корупції;
- досвід Грузії та Сінгапуру щодо протидії корупції;
- зарубіжний досвід у сфері протидії корупції та можливість його використання в Україні;
- міжнародний досвід діяльності спеціалізованих антикорупційних органів;
- проблеми рецепції антикорупційних механізмів розвинених країн у вітчизняну практику;
- міжнародний досвід протидії проявам корупції;
- міжнародно-правові стандарти боротьби з корупцією;
- протидія корупції: європейський досвід та українські реалії;
- світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів;
- напрямки удосконалення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції в органах державної влади;
- міжнародно-правове регулювання взаємодії у сфері запобігання і протидії корупції;
- застосування міжнародних механізмів протидії корупції в Україні;
- міжнародні стандарти запобігання корупції та відповідність їм вітчизняного антикорупційного законодавства;
- зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів протидії корупції та можливості його використання в Україні;
- участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії

корупції;

- загальні аспекти проблеми удосконалення правового забезпечення боротьби з корупцією;
- міжнародні стандарти запобігання корупції та відповідність їм вітчизняного антикорупційного законодавства;
- участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції;
- імплементація європейських стандартів запобігання та боротьби з корупцією в національне законодавство.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття та сутність корупції, її види та наслідки

Завдання 1. Використовуючи позитивний досвід зарубіжних країн, запропонуйте шляхи подолання корупції в Україні.

Завдання 2. Проаналізуйте основні причини виникнення корупції в Україні.

Завдання 3. Сформулюйте власну позицію щодо обґрунтованості правових доктрин боротьби з корупцією та протидії корупції. Визначте соціальну прийнятність тези щодо можливості та прийнятності підтримання оптимального рівня корупції у суспільстві.

Питання для самоконтролю

- Охарактеризуйте специфіку природи корупції як негативного соціально-правового феномену, визначте етимологію слова «корупція».
- З'ясуйте історичні витоки, соціальні передумови та прояви корупції, а також своєрідність вироблених та апробованих владою на різних стадіях державно-правового розвитку підходів до запобігання та протидії корупції.
- Проаналізуйте засади антикорупційної доктрини, сформульованої представниками дореволюційної наукової школи.
- Окресліть коло найбільш корупціогенних галузей суспільних відносин і напрямів діяльності суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення, визначте основні шляхи корупційного збагачення бюрократії, схеми та варіанти корумпованої поведінки.
- Поясніть особливості системної та епізодичної корупції.
- Розкрийте основні підходи до розуміння поняття «корупція» у міжнародних актах і національному законодавстві.
- Дайте визначення поняття корупційного правопорушення.
- Що таке «правопорушення, пов'язане з корупцією»?
- Поясніть наслідки корупції.
- Обґрунтуйте шляхи подолання корупції.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні

Завдання 1. Охарактеризуйте систему та види антикорупційного законодавства України та визначте доктринально-правові засади формування державної антикорупційної політики.

Завдання 2. Дайте власне тлумачення нормативно-правової природи категорії «корупційне правопорушення», визначте види корупційних правопорушень. Охарактеризуйте пов'язані з корупцією правопорушення.

Питання для самоконтролю

- Здійсніть характеристику Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, Цивільної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, Лімської декларації по боротьбі з корупцією.
- Назвіть основні етапи формування національного антикорупційного законодавства.
- Дайте правову оцінку чинного Закону України «Про боротьбу з корупцією».
- Які передумови оновлення антикорупційного законодавства та проблеми його прийняття?
- Охарактеризуйте систему антикорупційного законодавства.
- Розкрийте зміст Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки».
- Охарактеризуйте засади національної антикорупційної політики.

- Які основні напрями антикорупційної політики в Україні?
- Охарактеризуйте правовий статус особи, відповідальної за реалізацію антикорупційної програми (Уповноваженого).

Тема 3. Правовий статус суб'єктів, уповноважених на здійснення заходів, щодо запобігання та протидії корупції

Завдання 1. Охарактеризуйте систему органів, діяльність яких спрямована на запобігання корупції (бажано викласти у вигляді схеми).

Завдання 2. Проаналізуйте взаємозв'язок органів у сфері запобігання корупції (їх незалежність один від одного).

Завдання 3. Використовуючи офіційні дані, проаналізуйте ефективність функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції; Національного антикорупційного бюро у 2017, 2018, 2019 роках.

Питання для самоконтролю

- Назвіть спеціально-уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.
- Розкрийте правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
- Який склад Національного агентства з питань запобігання корупції?
- Які вимоги до членів Національного агентства з питань запобігання корупції?
- Охарактеризуйте порядок формування Національного агентства з питань запобігання корупції.
- Які повноваження Голови Національного агентства з питань запобігання корупції?
- Розкрийте особливості правового статусу Національного антикорупційного бюро.
- Назвіть принципи діяльності Національного антикорупційного бюро.
- Охарактеризуйте організацію співпраці суб'єктів запобігання корупції.
- На яких суб'єктів поширюється дія антикорупційного законодавства?
- Назвіть суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення.

Тема 4. Заходи щодо запобігання та протидії корупції

Завдання 1. Розмежувати конфлікт інтересів і зловживання повноваженнями.

Завдання 2. Охарактеризувати способи врегулювання конфлікту інтересів.

Питання для самоконтролю

- Визначте зміст понять «потенційний конфлікт інтересів» та «реальний конфлікт інтересів».
- Поясніть сутність запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
- Охарактеризуйте правове регулювання передачі корпоративних прав.
- Назвіть особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Проаналізуйте зміст заходів врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
- Розкрийте процедуру врегулювання конфлікту інтересів.
- Які особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб?
- Охарактеризуйте контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Тема 5. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів

Завдання 1. Проаналізуйте ситуації на наявність в них конфлікту інтересів.

1. «Державний службовець укладає угоду з приватною фірмою, яка виконує певні роботи для державної установи, в якій працює цей службовець»;
2. «Депутат міської ради приймає участь у голосуванні щодо власного призначення на посаду головного лікаря міської лікарні»;
3. «Секретар сільської (села зі статусом гірського населеного пункту) укладає угоду з сільською радою на виконання робіт з благоустрою приміщення сільської ради»;
4. «Дружина державного службовця (працівника податкової служби) відкриває магазин на території, яка входить до зони податкового контролю роздрібної торгівлі, який має проводити підрозділ, працівником якого є її чоловік»;
5. «Державний службовець розмістив на своєму робочому столі фотографію, де він зображений разом із керівником однієї із опозиційних партій»;
6. «Дружина державного службовця, яка має подавати фінансову декларацію відповідно до вимог антикорупційного закону, відмовляється це зробити»;
7. «Державний службовець надає послуги організації, яка виконує контракт з іншою організацією, щодо якої державний службовець здійснює окремі контрольні та дозвільні повноваження»;
8. Син державного службовця є власником торгової марки. Його батько входить до складу тендерного комітету державного підприємства, що приймає рішення про закупівлю товарів цієї торгової марки.
9. Державний службовець є власником облігацій підприємства, щодо якого він виконує певні функції державного нагляду;
10. Посадова особа територіального управління НБУ має кредитні зобов'язання щодо одного із місцевих банків;
11. Члени сім'ї посадової особи міського управління освіти є власниками приватного дитячого садка, що звернувся з клопотанням про часткове відшкодування з міського бюджету витрат на утримання приміщення;
12. Донька державного службовця (до повноважень якого належить контроль діяльності приватних медичних закладів) отримала пропозицію приватної косметологічної клініки на участь у розіграшу призів (конкурсі). Після перемоги у цьому конкурсі їй надали знижку на послуги клініки у розмірі 70 відсотків;
13. Державний службовець у поштовій скриньці знайшов особисте запрошення на презентацію товарів, які реалізуються підприємством, щодо якого установою (де працює така посадова особа) застосовано фінансові санкції. Під час презентації посадовець отримав (як і інші її учасники) подарункові набори вартістю 500 грн.
14. На день народження посадова особа отримала подарунок від підпорядкованого їй працівника (орієнтовна вартість 2000 грн).
15. Працівник митної служби на підставі відповідного клопотання та у випадку передбаченого законодавством застосовує спрощене митне оформлення товарів, постачання яких проводиться підприємством, власником якого він був до переходу на державну службу;
16. Державний службовець, що планує звільнення з державної служби, направляє резюме з метою працевлаштування на підприємстві, діяльність якого він контролював під час перебування на теперішній посаді;
17. Керівник департаменту Міністерства освіти захищає дисертацію у Спеціалізованій вченій раді університету, що підпорядкований цьому міністерству;
18. Працівник державного контролюючого органу проводить перевірку господарської діяльності підприємства. Після складення акту перевірки, де було вказано на певні порушення, він рекомендує залучити конкретну юридичну компанію для оскарження цього акту у суді. Ніяких фактів, що могли показувати його зв'язок з цією компанією, не було;
19. Працівник НБУ достроково забирає свої депозити з комерційного банку. Наступного дня оприлюднюється рішення НБУ про заборону дострокового припинення депозитних договорів.
20. Працівник державного контролюючого органу проводить перевірку господарської діяльності підприємства. Після складення акту перевірки, де було вказано на певні порушення,

він рекомендує залучити конкретну юридичну компанію для оскарження цього акту у суді. Відомо, що одним з працівників цієї компанії є його син;

21. Державний службовець проводив перевірку господарської діяльності приватної фірми. Після завершення перевірки йому запропонували квиток на концерт популярної співачки, який посадовець прийняв, але повернув повну вартість квитка. На концерті він був присутнім поруч з працівниками фірми.

Питання для самоконтролю

- Визначте зміст понять «потенційний конфлікт інтересів» та «реальний конфлікт інтересів».
- Поясніть сутність запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
- Охарактеризуйте правове регулювання передачі корпоративних прав.
- Назвіть особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Проаналізуйте зміст заходів врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
- Розкрийте процедуру врегулювання конфлікту інтересів.
- Які особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб?
- Охарактеризуйте контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Тема 6. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка

Завдання 1. Заповнити форму декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Завдання 2. Охарактеризувати види контролю, які проводить Національне агентство щодо декларацій, поданих суб'єктами декларування.

Питання для самоконтролю

- Визначте зміст фінансового контролю щодо запобігання і протидії корупції в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Назвіть завдання фінансового контролю щодо запобігання і протидії корупції в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Розкрийте сутність електронного декларування особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Яка інформація зазначається в декларації?
- Хто здійснює контроль та перевірку декларацій?
- Охарактеризуйте проблеми електронного декларування в Україні.
- Проаналізуйте зарубіжний досвід електронного декларування вищими посадовими особами держави.
- У чому полягає моніторинг способу життя суб'єктів декларування, хто його здійснює?
- Розкрийте порядок проведення моніторингу життя публічного службовця.
- Що таке «вибірковий моніторинг»?
- Назвіть проблеми правового регулювання фінансового контролю.
- Які органи здійснюють моніторинг?
- Проаналізуйте наслідки при невідповідності рівня життя суб'єкта декларування відомостям з декларації.

- Які заходи впливу передбачені у разі порушення процедури декларування?

Тема 7. Юридична відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією

Завдання 1. Охарактеризувати елементи юридичного складу адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, склавши порівняльну таблицю.

Завдання 2. Проаналізувати види кримінальних злочинів у сфері запобігання корупції, виділіть та охарактеризуйте їх особливості.

Питання для самоконтролю

- Дайте визначення та ознаки корупційного правопорушення.
- Назвіть перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією.
- Розкрийте відмінності між корупційними та пов'язаними з корупцією правопорушеннями.
- Охарактеризуйте види юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.
- Назвіть перелік корупційних кримінальних правопорушень.
- Розкрийте зміст адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією.
- Надайте перелік адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
- Охарактеризуйте адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.
- Розкрийте зміст дисциплінарної відповідальності у разі порушення норм Закону України «Про запобігання корупції».
- Назвіть дисциплінарні стягнення за вчинення корупційних правопорушень.
- Розкрийте зміст цивільно-правової відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.
- Особливості відновлення порушених прав у разі вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення

Тема 8. Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції

Завдання 1. Охарактеризувати нормативно-правове забезпечення запобігання і протидії корупції однієї зарубіжної країни на свій вибір.

Завдання 2. Написати есе на тему «Шляхи вдосконалення антикорупційного законодавства України з урахуванням зарубіжного досвіду».

Питання для самоконтролю

- Проаналізуйте сутність сучасної зарубіжної правової антикорупційної парадигми і позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції у зарубіжних країнах.
- Охарактеризуйте сутність методу перевірки державних службовців «на корупційну стійкість».
- Визначте сутність апробованих в зарубіжних країнах механізмів реалізації державної антикорупційної політики.
- Охарактеризуйте міжнародно-правові стандарти запобігання та протидії корупції.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів, презентацій Power Point або есе. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується відповідно до встановлених вимог.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refero* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел та зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів-оглядів

1. Етимологія терміну «корупція».
2. Політичний, соціально-економічний, правовий та психологічний аспект корупції.
3. Зміст та класифікація причин корупції.
4. Види корупції.
5. Сутність і поняття вимірювання та оцінювання рівня корупції.
6. Сучасний стан корупції.
7. Сутність та види правових основ протидії корупції.
8. Національне законодавство як основа протидії корупції.
9. Правова характеристика Закону України «Про запобігання корупції».
10. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка як механізми запобігання та протидії корупції.
11. Міжнародне законодавство у сфері протидії корупції.
12. Конвенція ООН проти корупції. 13. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.
14. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.
15. Мета і принципи діяльності суб'єктів протидії корупції.
16. Види та повноваження суб'єктів протидії корупції.
17. Функції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у сфері протидії корупції.
18. Національне антикорупційне бюро України: статус та повноваження.
19. Національне агентство з питань запобігання корупції: статус та повноваження.
20. Участь громадськості у протидії корупції.
21. Міжнародне співробітництво у протидії корупції.
22. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
23. Обмеження щодо одержання подарунків та неправомірної вигоди.
24. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
25. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
26. Антикорупційна експертиза.
27. Спеціальна перевірка.
28. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.

29. Поняття та види корупційного правопорушення.

30. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.

1.5.3. Темі презентацій

1. Основні підходи до розуміння сутності феномену корупції, її характерні ознаки та основні складові.
2. Корупція в адміністративно-правовому розумінні.
3. Категоріально-правова характеристика корупції та корупційного правопорушення, а також правопорушення, пов'язаного з корупцією.
4. Поняття, сутність та принципи державної антикорупційної політики.
5. Концептуальні засади запобігання і протидії корупції.
6. Роль засобів масової інформації у реалізації державної антикорупційної політики.
7. Успішні заходи запобігання та протидії корупції Європейських країн.
8. Антикорупційні стратегії зарубіжних держав, досвід яких може бути запозичений Україною.
9. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу.
10. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.
11. Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США.
12. Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію.
13. Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління.
14. Концептуальні засади діяльності служби «Тракфін» при Міністерстві економіки та фінансів Франції.
15. Процедурні та інституційні антикорупційні заходи уряду Нідерландів.
16. Досвід запобігання та протидії корупції Фінляндії як держави з найвищим антикорупційним рейтингом.
17. Законодавство Японії у сфері протидії корупції.
18. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
19. Правовий статус Вищого антикорупційного суду.
20. Правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Генеральної прокуратури України.
21. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.
22. Поняття і види корупції.
23. Фактори сприяння існуванню та поширенню корупції в Україні.
24. Адміністративно-правові засади участі громадськості у заходах щодо запобігання та протидії корупції.
25. Суб'єкти відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.
26. Поняття та класифікація заходів запобігання корупції.
27. Характеристика заходів запобігання корупції в Україні.
28. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів як механізм запобігання та протидії корупції.
29. Фінансовий контроль як захід запобігання та протидії корупції.
30. Спеціальна перевірка як захід запобігання корупції.

1.5.4. Темі есе

1. Адміністративно-правові засади участі громадськості в заходах щодо запобігання та протидії корупції.

2. Порівняльно-правова характеристика корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення
3. Загальна характеристика юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення
4. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
5. Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією
6. Дисциплінарна відповідальність у разі порушення норм Закону України «Про запобігання корупції»
7. Загальна характеристика цивільно-правової відповідальності у разі вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень
8. Адміністративно-правові засади захисту викривачів
9. Організаційно-правові засади здійснення міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції.
10. Зарубіжний досвід діяльності органів державної влади щодо запобігання та протидії корупції
11. Концептуальні засади антикорупційної політики Української держави.
12. Напрями вдосконалення антикорупційного законодавства України.
13. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму запобігання та протидії корупції в Україні.
14. Шляхи вдосконалення механізму взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері запобігання та протидії корупції.
15. Адміністративно-правові засади взаємодії органів Національної поліції з недержавними інституціями щодо запобігання та протидії корупції.
16. Деонтологічні стандарти діяльності працівників Національної поліції як важливий чинник запобігання та протидії корупції.
17. Зарубіжний досвід діяльності органів державної влади щодо запобігання та протидії корупції.
18. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.
19. Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США.
20. Досвід Японії та Південної Кореї у сфері протидії корупції.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Які історичні витоки корупції?
2. Які моделі корупції склалися у світі?
3. Які проблеми породжують корупцію в країнах, що переживають перехідний період?
4. Які форми прояву корупції?
5. В чому полягає соціальна сутність корупції?
6. Що обумовлює небезпечність політичної корупції і які шляхи її обмеження?
7. В чому полягають наслідки корупції?
8. В чому полягає правовий аспект корупції?
9. Яке розуміння корупційних злочинів за кордоном?
10. Назвіть наслідки корупції
11. Що розуміють під антикорупційною стратегією України?
12. Які умови формування та реалізації антикорупційної політики?
13. Які умови успішної протидії корупції в Україні?
14. Що є стратегічною метою антикорупційної політики?
15. Які пріоритетні завдання антикорупційної політики і напрями її реалізації?
16. Які органи здійснюють державний контроль за реалізацією Стратегії?

17. В чому полягає механізм громадського контролю у цій сфері?
18. Назвіть основні корупційні ризики інституційно-функціонального характеру в системі публічної адміністрації України.
19. Що таке конфлікт інтересів?
20. Які заходи необхідні для зменшення корупційних ризиків в сфері публічної влади?
21. На які органи публічної влади покладаються функції запобігання і протидії корупції? 22. Що складає правову основу участі громадськості по запобіганню і протидії корупційних проявів?
23. В чому полягає роль громадськості як суб'єкту запобігання і протидії корупції?
24. Які основні заходи громадськості щодо запобігання і протидії корупції?
25. Які державні органи зобов'язані інформувати громадськість про заходи щодо запобігання і протидії корупції?
26. В чому полягає державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції?
27. Якими нормативно-правовими актами регулюються правовідносини, що складаються у сфері державної служби?
28. В чому полягає проблемність питання етики державного службовця?
29. За рахунок яких категорій розширено коло суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення?
30. Які спеціально уповноважені суб'єкти, що здійснюватимуть заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень вперше передбачені Законом?
31. Які обмеження для державних службовців передбачено законодавством України щодо попередження корупції?
32. До яких видів юридичної відповідальності можливе притягнення за вчинення корупційних діянь?
33. Які правові наслідки притягнення до юридичної відповідальності за вчинення корупційних діянь?
34. Які правові наслідки порушення державними службовцями та іншими особами, уповноваженими на виконання функцій держави спеціальних обмежень якщо воно не містить складу злочину?
35. Які заходи сприятимуть активізації виявлення корупційних діянь?
36. Які заходи необхідні для вдосконалення діяльності щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних діянь?
37. Надайте визначення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг.
38. Надайте визначення поняття «неправомірна вигода».
39. Розмежуйте реальний та потенційний конфлікт інтересів.
40. Що слід розуміти під істотною шкодою у злочинах у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг?
41. Надайте визначення тяжких наслідків у злочинах у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг.
42. Надайте визначення поняття «службова особа».
43. Визначте поняття корупції згідно Закону України «Про запобігання корупції».
44. Сформулюйте основні ознаки корупції в Україні.
45. Розкрийте сучасний стан і тенденції корупції в Україні.
46. Означте правове регулювання запобігання та протидії корупції в Україні.
47. Охарактеризуйте зміни, що внесені у законодавство України у зв'язку з прийняттям закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення».
48. Визначте антикорупційну стратегію України.
49. Окресліть міжнародний досвід запобігання корупції.
50. Назвіть основні складові системи антикорупційного законодавства.
51. На які основні групи поділяються суб'єкти боротьби з корупцією?

52. Які органи здійснюють контроль і нагляд за виконанням законів у сфері боротьби з корупцією?
53. Назвіть основну мету державної політики у галузі боротьби з корупцією?
54. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу.
55. Метод «перевірки на корупційну стійкість» державних службовців.
56. Основні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.
57. Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію.
58. Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління.
59. Рекомендації з дотримання Кодексу антикорупційної поведінки ФРН.
60. Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Способи врегулювання конфлікту інтересів.
2. Дайте характеристику обмежень щодо одержання неправомірної вигоди згідно з Законом України «Про запобігання корупції».
3. ***Проаналізувати ситуацію на наявність конфлікту інтересу, дати обґрунтовану відповідь:*** «Секретар сільської (села зі статусом гірського населеного пункту) укладає угоду з сільською радою на виконання робіт з благоустрою приміщення сільської ради».

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

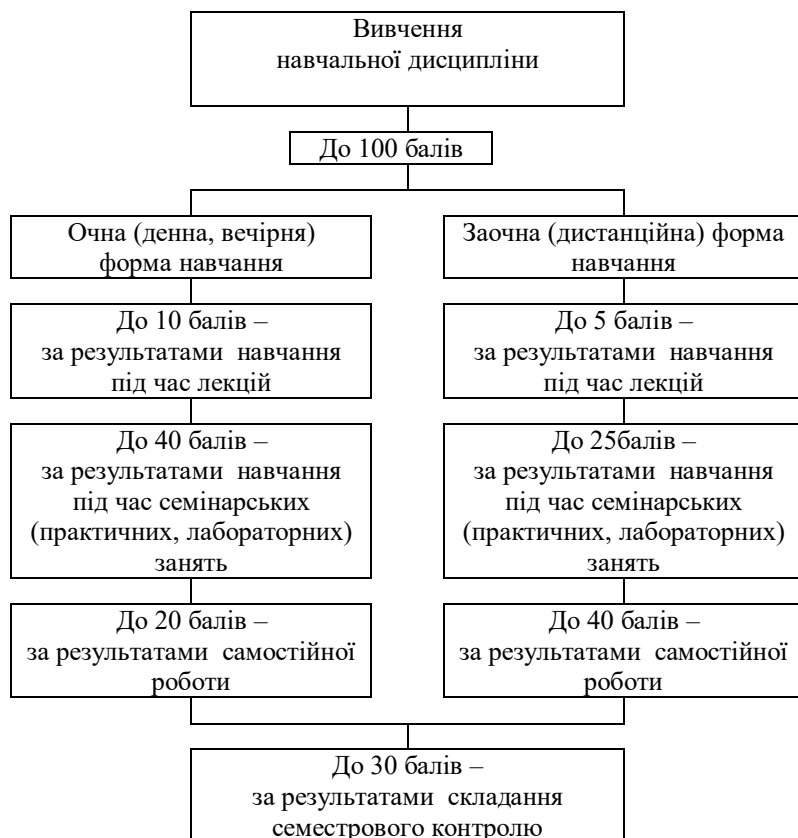

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Правове регулювання та запобігання корупції» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,7	7,8	8,9	10

2.3. З навчальної дисципліни «Правове регулювання та запобігання корупції» передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми								Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4								4
	Усього балів									20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
3. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2013 р. № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
4. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки : Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 46. Ст. 2047.
5. Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства освіти і науки України на 2018-2020 роки : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 р. № 675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0675729-18>
6. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 - 2017 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 265. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-%D0%BF>.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій для тренерів щодо проведення антикорупційних навчань : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 22.09.2017 р. № 738. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0738884-17>
8. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 р. № 39/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 6. Ст. 63.
9. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 09.02.2018 р. № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18>
10. Про затвердження Порядку надання згоди Національним агентством з питань запобігання корупції на звільнення особи, відповідальної за реалізацію антикорупційної програми : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 07.10.2016 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1542-16>
11. Про затвердження Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.12.2017 р. № 1379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0087-18>
12. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. ст. 175.

13. Типове положення про уповноважений підрозділ (особу) з питань запобігання та виявлення корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 р. [№ 706](#). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/706-2013-%D0%BF>.
14. [Методичні рекомендації щодо діяльності уповноважених підрозділів \(уповноважених осіб\)](#) : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13.07.2017 р. № 317. URL: <https://nazk.gov.ua/perelik-npa-metodychnyh-rekomendaciy-dlya-vykorystannya-u-roboti-upovnovazhenyh-pidrozdiliv-osib>.
15. [Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію, внесеними викривачами](#) : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.07.2017 р. № 286. URL: <https://nazk.gov.ua/spivpracya-z-vykrivachamy-korupciyi>.
16. Питання запобігання та виявлення корупції в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2009 р. № 1422. *Офіційний вісник України*. 2010. № 1. Ст. 52.
17. Алфьоров С. До питання відповідальності працівника ОВС для реалізації загального механізму протидії корупції в органах внутрішніх справ. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 59-64.
18. Бережной А.В. Удосконалення взаємодії органів внутрішніх справ з іншими суб'єктами боротьби з корупцією. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 8. Ч. 3. С. 23-29.
19. Білицький Б.М. Удосконалення взаємодії органів внутрішніх справ та громадських організацій у протидії корупції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 8. Ч. 3. С. 29-34.
20. Богачук І. Сучасні тенденції та проблеми становлення політико-управлінської еліти України: шлях від традицій до модернізації. *Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ* / [голов. ред М. М. Іжа]. Одеса, 2010. Вип. 2 (42). С. 22-25.
21. Бусол О. Ю. Щодо корупційних проявів та стану боротьби з корупцією в органах внутрішніх справ України. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. Ч. 2. С. 241-251.
22. Васильєв Г. І., Долженков О. Ф. Корупція як складова інфраструктури організованої злочинності. *Міжнародний науковий збірник* / За ред. А.І. Комарової, М.О. Потебенька, В.П. Пустовойтенка та ін. К., Надрук. друкарськ. відділом наук.-дослід. ін-ту «Проблеми людини», 2001. Т. 22. С. 63-66.
23. Ващенко С.В. Суб'єкт відповідальності за корупційні правопорушення в Законі України «Про засади запобігання та протидії корупції». *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2010. № 2. С. 70-78.
24. Виявлення слідчими органів внутрішніх справ корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією : Метод. рекомендації за матеріалами УМВС України в Дніпропетровській області. Дніпропетровськ : Дніпропетр. юрид. ін-т МВС України, 2001. 36 с.
25. Гадойбоев С.А. Поняття та причини корупції серед особового складу органів внутрішніх справ України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2002. № 5. К. : Національна академія внутрішніх справ України, 1996. С. 36-43.
26. Гаращук В. Категоріально-правова характеристика корупції: визначення понять «корупційне правопорушення» та «корупційний злочин». *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 3. С. 254-265.
27. Глушко Є.В. Протидія корупції на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Журнал східноєвропейського суспільства*. 2013. № 1. С. 78-82.
28. Горган О.Л. Історичні аспекти боротьби з корупцією в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. №2. С. 277-280.
29. Жуков Р.Б. Співробітник органів внутрішніх справ як суб'єкт відповідальності за корупційні правопорушення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С. 215-220.

30. Клименко Д. Політична корупція в системі державного управління України: зміст наукової проблеми. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева. Львів, 2010. Вип. 23. С. 94-102.
31. Коваленко В. В. Корупція: історична ретроспектива поширення та пріоритети запобігання. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 3. С. 3-10.
32. Корж В. Електоральна корупція в Україні: проблеми теорії, законодавства і практики. *Вибори та демократія*. 2010. № 2-3. С. 24-28.
33. Костенко О.М. Про модернізацію протидії корупційній злочинності в Україні (концепція «активної юстиції» у протидії корупції). *Правова держава*. 2010. Вип. 21. 2010. С. 330-335.
34. Кращі приклади з практики проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна» : [посіб.]. К., 2009. 98 с.
35. Лавренюк Ю.Ф. Роль і місце громадських організацій при розв'язанні проблем запобігання корупції у сфері місцевого самоврядування України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2010. № 2. С. 93-101.
36. Лихачов С. Щодо протидії корупції як чиннику, що впливає на стан ефективності забезпечення громадської безпеки. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2010. № 2. С. 94-98.
37. Макухін О.О. Поняття корупції в Україні та ЄС: порівняльний аналіз, адміністративно-правовий аспект. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юрид. науки». 2013. № 2. С.55-61.
38. Мельник М.І. Корупційні правопорушення: поняття та види. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 2. С. 168-181.
39. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. К. : Атіка, 2001. 301 с.
40. Мельник М.І. Антикорупційна діяльність в органах державної влади та її наукове забезпечення. *Право України*. 2000. № 3. С. 67-71.
41. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / За ред. М. І. Хавронюка К.: ВД "Дакор", 2016. 496 с.
42. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіте, 2018. 472 с.
43. Науково-практичний коментар Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»: станом на 1 січ. 2012 р. К. : Вид. дім «Професіонал», 2012. 464 с.
44. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні : причини, наслідки, механізми протидії : монографія. К. : КНТ, 2008. 368 с.
45. Новіков М. Про антикорупційні заходи у сфері діяльності ОВС. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2006. № 2. С. 140-146.
46. Онищук О.О. Адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії корупції. *Держава і право*. 2010. № 49. С. 196-199.
47. Онищук О.О. Концептуальні засади запобігання та протидії корупції в Україні. *Адвокат*. 2010. № 9. С. 35-37.
48. Петрова І.П. Протидія корупції в діяльності державної фіскальної служби України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С.219-222.
49. Писаненко С.В. Запобігання та протидія корупції у контексті взаємодії органів охорони правопорядку з населенням. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2000. № 2. Ч. 1. С.84-87.
50. Плиська В.В. Правовідносини та акти реалізації норм права у сфері забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. *Наука і правоохорона*. 2013. № 17. С. 55-59.
51. Побережний В.В. Причини поширення корупції в органах державної влади. *Реформування системи державного управління та державної служби: теорія і*

- практика : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю*, 8 квіт. 2011 р. : [у 2 ч.] / за наук. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева. Львів, 2011. Ч. 1. С. 192-195.
52. Політова А.С. Поняття корупції: проблеми визначення. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 2-3. С. 268-271.
 53. Протидія корупційній злочинності в Україні : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 308 с.
 54. Проява С.М. Экономизация коррупции. Механизм противодействия : монографія. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2008. 160 с.
 55. Роуз-Еккерман С. Корупція та урядування : причини, наслідки та зміни / С. Роуз-Еккерман; пер. С. Кокізюк, Р. Ткачук. К. : К.І.С., 2004. 296 с.
 56. Савчук М.П. Сучасний стан правового розуміння корупції, її змісту та сутності. *Економіка та держава*. 2010. № 5. С. 101-102.
 57. Серьогін С. Соціальна сутність корупції в органах державної влади. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред М.М. Іжа]. Одеса, 2010. Вип. 2 (42). С. 130-132.
 58. Серьогін С.М. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади. *Публічне управління: теорія та практика* : зб. наук. пр. Асоц. д-рів наук держ. упр. / [голов. ред. В. Мартиненко]. Х., 2010. Вип. 1. С. 134-140.
 59. Сіверс Р.В., Кухарук А.В. Окремі аспекти функціонування уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції. URL: <http://old.minjust.gov.ua/47882>.
 60. Скулиш Є. Прояви корупції у сучасних умовах. *Право України*. 2010. № 11. С. 213-228.
 61. Скулиш Є. Форми та види корупції. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. № 3. С. 93-99.
 62. Тучак Р.М. Корупція як соціально-правове явище. *Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць*. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2006. № 3. С. 203-209.
 63. Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». К.: Атіка, 2011. 424 с.
 64. Хмара О. Нові інструменти протидії корупції в арсеналі громадськості - від боротьби з корупціонерами до запобігання корупції. *Громадянське суспільство*. 2010. - № 2. С. 31-36.
 65. Циц С.В. Загальнотеоретичний аналіз корупції. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2010. Вип. 1.- С. 219-224.
 66. Чепелюк В. Корупція та хабарництво: проблеми співвідношення понять. *Право України*. 2004. № 10. С. 110-114.
 67. Чурсін В.П. Корупція в Україні як перешкода впровадженню належного врядування. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. / голов. ред. О. Ю. Амосов. Х., 2010. Вип. 4 (31).- С. 171-179.
 68. Шатрава С. О. Теорія і практика запобігання корупції в органах Національної поліції України : адміністративно-правове дослідження : монографія. Харків : Діса плюс, 2016. 455 с.
 69. Шестопалова Л. Відмежування корупційних правопорушень від правопорушень, пов'язаних із корупцією. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С.194-195.
 70. Яковенко Г. Вимірювання рівня корупції: можливості сучасного етапу. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. ОРІДУ / голов. ред. М.М. Іжа. Одеса, 2010. Вип. 4 (44). С. 169-174.
 71. Лазаренко С. Ж. Суб'єктивні причини поширеності корупції в системі державної служби в Україні. URL: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=derzhavne-upravlinnyaudoskonalennya-ta-rozvytok&s=ua&z=817>.

Тема 2

1. [Декларація Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_369) від 16.12.1996 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_369.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р.,

- ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. № 251. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. Ст. 496.
3. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р. № ETS173, ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. № 252. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 47-48. Ст. 2028.
 4. Лімська декларація від 11.09.1997 р. VIII Міжнародна конференція по боротьбі з корупцією 7-11 вересня 1997 р. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_090.
 5. [Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією](#) (ETS 191), підписаний у Страсбурзі 15.05.2003 р., ратифікований Законом України від 18.10.2006 р. № 253-V. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_172.
 6. [Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією, підписана у Страсбурзі](#) 04.11.1999 р., ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. № 2476-IV. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_102.
 7. [План дій по боротьбі з корупцією для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Російської Федерації, Таджикистану та України](#) URL: http://crimcor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=67DBB5688E73449D3C58796269A96301?art_id=47581&cat_id=46352.
 8. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам - членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців, прийнята Комітетом міністрів 11.05.2000 р. URL: http://crimcor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=C75D14A4396DDB62F4F196E8FD76B58E?art_id=48082&cat_id=46352.
 9. [Резолюція \(97\) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією»](#), прийнята Комітетом Міністрів 06.11.1997 р URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_845.
 10. Деякі питання відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-2015-п>
 11. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи : Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
 12. Настанови Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо врегулювання конфлікту інтересів на державній службі URL: <http://www.guds.gov.ua/document/82561/brief5.pdf>; jsessionid=488EFB2778F4B399.
 13. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>
 14. Питання запобігання та протидії корупції в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2009 р. № 1422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1422-2009-п>.
 15. Питання запобігання та виявлення корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 р. № 706 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-2013-п>.
 16. Про боротьбу з корупцією : Закон України від 05.10.1995 р. № 356/95-ВР (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356/95-вр>
 17. Про введення посади заступника Міністра Кабінету Міністрів України – Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.03.2010 р. № 452-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452-2010-р/sp:wide>
 18. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>
 19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб : Закон України від 23.05.2013 р. № 314-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/314-18>.

20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією : Закон України від 18.04.2013 р. № 221-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/221-18>.
21. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
22. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
23. Про запобігання проявам корупції під час здійснення закупівель : Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 20.02.2017 р. № 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133732-17>
24. Про засади запобігання та протидії корупції : Закон України від 11.06.2009 р. № 1506-VI (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1506-17>
25. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 р. № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>
26. Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.06.2016 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0987-16>
27. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» та державної антикорупційної політики на період до 2011 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2007 р. № 657-р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=657-2007-%F0&p=1263118722119152>
28. Про затвердження Положення про апарат Національного агентства з питань запобігання корупції та положень про самостійні структурні підрозділи апарату Національного агентства з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 19.05.2016 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001884-16>
29. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 р. № 39/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 6. Ст. 63.
30. Про затвердження положення про Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2013 р. № 949. *Офіційний вісник України*. 2014. № 4. Ст. 21.
31. Про затвердження Порядку інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента та внесення змін до Порядку формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1366-16>
32. Про затвердження Порядку організації та проведення конкурсу з формування Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-2015-п>
33. Про затвердження Порядку оформлення протоколів про адміністративні правопорушення та внесення приписів Національним агентством з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 09.06.2016 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1019-16>
34. Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2011-п>.
35. Про затвердження Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи,

- уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.02.2017 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0201-17>.
36. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-п>
37. Про затвердження Стратегії розвитку Національного агентства з питань запобігання корупції на 2017-2020 роки та планів з її реалізації : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 22.06.2017 р. № 234. URL: <https://nazk.gov.ua/strategiya-rozvytku-na-2017-2020>
38. Про заходи щодо реалізації національної антикорупційної стратегії та інституційного забезпечення цілісної антикорупційної політики : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21.04.2008 р. *Урядовий кур'єр*. 2008. 13 травня.
39. Про Міжвідомчу робочу групу з питань протидії корупції : Указ Президента України від 17.04.2008 р. № 370/2008. *Урядовий кур'єр*. 2008. 30 квітня.
40. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.
41. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.
42. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
43. Про Національну раду з питань антикорупційної політики : Указ Президента України від 14.10.2014 р. № 808/2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.
44. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
45. Про стан протидії корупції в Україні : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 31.10.2008 р. *Урядовий кур'єр*. 2008. 2 грудня.
46. Про утворення Національного антикорупційного комітету : Указ Президента України від 26.02.2010 р. № 275/2010. *Урядовий кур'єр*. 2010. 5 березня.
47. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>
48. Регламент Національного агентства з питань запобігання корупції: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 12.04.2016 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr001884-16>
49. Бевз В. «У нас достатня законодавча база для боротьби з корупцією» : розмова з головою Комітету ВР України з питань боротьби з організ. злочинністю та корупцією В. Бевзом. *Віче*. 2011. № 9. С. 18-20.
50. Берднікова К.В. Вдосконалення діючого антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання і протидії корупції в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 1 (99). С. 100-103.
51. Близниченко Т.І. Рахункова палата як незалежний орган державного фінансового контролю, що протидіє корупції URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3910/1/Рахункова%20палата%20як%20незалежний%20орган%20державного%20фінансового%20контролю,%20що%20протидіє%20корупції.pdf>
52. Гвоздецький В. Сучасний стан правового забезпечення запобігання і протидії корупції в Україні. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2011. № 1. С.64-71.

53. Дульський О. Інституційне забезпечення боротьби з корупцією. *Вісник Академії управління МВС*. 2010. № 2. С. 6-12.
54. Заброда Д. Г., Колпаков В. К. Адміністративно-правові проблеми взаємодії суб'єктів боротьби з корупцією : монографія. Д. : Дніпропетровський держ. ун-т внутрішніх справ, 2007. 176 с.
55. Завгородній В.А. Поняття адміністративно-правового регулювання взаємодії органів внутрішніх справ та громадських організацій у протидії корупції. *Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України*. 2010. № 2. С. 130-138.
56. Заяць О. Формування системи нормативно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції у публічній службі України. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева. Львів, 2010. Вип. 24. С. 271-276.
57. Міжнародно-правові акти у сфері протидії корупції: Зб. документів. Перекл. з іноз. мов / Заг. ред. В.М. Литвина. К.: Парламентське вид-во, 2012. 624 с.
58. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіте, 2018. 472 с.
59. Негодченко О.В. Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина: монографія. Дніпропетровськ : Вид. Дніпропетр. ун-ту внутріш. справ, 2003. 444 с.
60. Плиска В.В. Правовідносини та акти реалізації норм права у сфері забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. *Наука і правоохорона*. 2013. № 17. С. 55-59.
61. Шатрава С.О. Розвиток та сучасний стан правового регулювання запобігання корупції в органах Національної поліції України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : «Юридичні науки»*. 2017. № 3. - Т. 2. С. 74-78.
62. Ширшикова Р. Сучасні проблеми протидії корупційним проявам у діяльності органів публічної адміністрації. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 3. С. 46-48.

Тема 3

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи : Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
3. Корупційні ризики в діяльності державних службовців : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.04.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>
4. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>
5. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 р. № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>
6. Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.06.2016 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0987-16>
7. Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2011-п>.
8. Про затвердження Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.12.2017 р. № 1379. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0087-18/paran13#n13>

9. Про затвердження Порядку проведення перевірок Національним агентством з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 2. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1230-16>.
10. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-п>
11. Про проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної фіскальної служби України : Наказ Державної фіскальної служби України від 14.02.2018 р. № 71. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0071872-18>
12. Про реалізацію Національним агентством з питань запобігання корупції повноважень щодо проведення антикорупційної експертизи : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 28.07.2016 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1184-16>
13. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>
14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини першої статті 7, пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 13 березня 2012 р. № 6-рп/2012. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-12>
15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», частин четвертої і п'ятої статті 22 Закону України «Про міліцію» та частини шостої статті 22 Закону України «Про пожежну безпеку» (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») від 03.06.1999 р. № 5-рп/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-99>
16. Форма декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0960-16>
17. Антикорупція в об'єднаних громадах – це DOBRE. [URL: <http://ucmc.org.ua/uk/antikoruptsiya-v-otg>.
18. Берднікова К.В. Вдосконалення діючого антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання і протидії корупції в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 1 (99). С. 100-103.
19. Буханевич О. М. Проблеми впровадження електронних адміністративних послуг в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Вип.3. Том.2. С.57-60.
20. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207?issue=209>
21. Литвиненко В.І Адміністративно-правові форми протидії корупції в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичних наук*. 2015. Вип. 3. Т.1. С.152-155.
22. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіге, 2018. 472 с.
23. Сирота В.В. Сумісництво службової діяльності з іншою роботою в контексті нового антикорупційного законодавства. *Наше право / Our law* . 2010. № 3. С.40-43.

24. Шатрава С.О. Мінімізація корупційних ризиків під час прийняття кадрових рішень в діяльності органів Національної поліції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 4. С. 113-115. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2017/31.pdf.

Тема 4

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
3. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування»: Рекомендації Міністерства юстиції України від 16.10.2013 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua.laws/show/n0020323-13/page>.
4. Методичні рекомендації з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 14.07.2016 р. № 2. URL: <https://nazk.gov.ua/metodychni-rekomendaciyi>.
5. Методичні рекомендації щодо передачі в управління підприємств та/або корпоративних прав з метою запобігання конфлікту інтересів : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 10. URL: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/metodychni_rekomendaciyi_korporativni_prava_1.pdf.
6. Настанови Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо врегулювання конфлікту інтересів на державній службі. URL: <http://www.guds.gov.ua/document/82561/brief5.pdf>; jsessionid=488EFB2778F4B399
7. Бойко А.М. Морально-етичні заходи запобігання і протидії корупції у сфері державної служби. *Форум права*. 2012. № 1. С. 106-111.
8. Врегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні. К. : НІСД, 2013. 57 с.
9. Довгань Н. Теоретичні засади конфліктів у державному управлінні. *Управління сучасним містом*. 2004. № 4/10-12(16).
10. Козіна В. Конфлікт інтересів: особливості врегулювання для старост. *Радник старости*. 2016. № 2. URL: http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/radnik_starosti_02.pdf
11. Лопушинський І.П. Конфлікт інтересів на державній службі: проблеми законодавчого врегулювання в Україні. *Наукові праці. Державне управління. Політологія*. 2010. Том 130. Випуск 117. С. 26-30.
12. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваїте, 2018. 472 с.
13. Пірен М.І. Конфлікти в системі політико-управлінської діяльності : навч. посіб.; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К., 2003. 240 с.
14. Політики і практики запобігання конфлікту інтересів у дев'яти країнах ЄС. Порівняльний огляд. URL: <http://www.oecd.org/site/sigma/publicationsdocuments/42618438.pdf>.
15. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі (2003). URL: <http://www.oecd.org/gov/ethics/2957345.pdf>.
16. Рівчаченко С.В. Історія нормативного закріплення «конфлікт інтересів» у антикорупційному законодавстві України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 46.
17. Сергієнко Т.І. Конфлікти в колективі і роль керівника у їх вирішенні. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. № 48. 2012. С. 149-154.

18. Янюк Н. Конфлікт інтересів як причина корупції на публічній службі: правові засоби запобігання і протидії. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. Випуск 55. С.139-146.

Тема 5

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. №2493-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
4. Про дипломатичну службу: Закон України від 20.09.2001 р. № 2728-III URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>.
5. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 р. № 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14>
6. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу в Україні : Указ Президента від 20.02.2006 р. № 140/2006. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/140/2006>
7. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування» від 16.10.2013 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13>
8. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23.07.1996 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_788.
9. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. №227-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80#n65>.
10. Акімов О. О. Психологічні аспекти проявів корупції в державному управлінні / О. О. Акімов. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej19/PDF/23.pdf>.
11. Бойко А.М. Морально-етичні заходи запобігання і протидії корупції у сфері державної служби. *Форум права*. 2012. №1. С.106-111.
12. Величко О. О. Методичні рекомендації. Етика поведінки державного службовця / О. О. Величко, Є. О. Шевченко, А. І. Коба. Біляївка: Біляївське міськрайонне управління юстиції в Одеській області, 2013.
13. Волянська М. Р. Визначення основних негативних факторів іміджу державного службовця та заходи щодо його покращення. URL: <http://ipp.lp.edu.ua/WebRC/issues/Issue%204/Volyanska.pdf>.
14. Дрешпак В. М. Комунікативна діяльність державних службовців у світлі етичних принципів. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/DreshpakStat.pdf>.
15. Костюк А. Корупція як соціальний феномен і як моральна проблема. URL: http://old.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/sobor/previous/3rd/eparchial/lviv/k_ostiu/.
16. Кушнірюк В.М. Організація діяльності державного службовця: конспект лекцій. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 544 с.
17. Лазаренко С. Ж. Суб'єктивні причини поширеності корупції в системі державної служби в Україні. URL: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=derzhavne-upravlinnyaudoskonallennya-ta-rozvytok&s=ua&z=817>.
18. Лазаренко С. Ж. Упорядкування правових та моральних норм в суспільстві як умова запобігання та протидії корупції. URL: <http://kaas.gov.ua/lawlibrary/articles/b/563-uporyadkuvannya-pravovikh-ta-moralnikh-norm-vsuspilstvi-yak-umova-zapobigannya-ta-protidiji-koruptsiji.html>.
19. Методичні рекомендації щодо підготовки модельного кодексу етики і професійної поведінки посадових осіб місцевого самоврядування. К.: КиївЦНТЕІ, 2011. 100 с.

20. Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід : наук. розробка / кол. авт. : С. М. Серьогін, О. В. Антонова, І. В. Хожило та ін.; за заг. та наук. ред. проф. С. М. Серьогіна. К. : НАДУ, 2008. 48 с.
21. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіте, 2018. 472 с.
22. Підвищення ефективності діяльності керівників органів державної влади: навч.-метод. матеріали / уклад. : О.Б. Коротич, Ю.В. Боковикова, К.І. Мельникова та ін. К. : НАДУ, 2013. 52 с.

Тема 6

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Про затвердження Порядку інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента та внесення зміни до Порядку формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1366-16#n5>
3. Про затвердження Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. № 19. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1479-16>
4. Про затвердження Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.02.2017 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0201-17>
5. Про затвердження Правил логічного та арифметичного контролю декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, автоматизованої перевірки цих декларацій та їхніх вагових коефіцієнтів : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 21.12.2018 р. № 3207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-19#n14> (не набрав чинності).
6. Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 2. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0958-16>.
7. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>.
8. Роз'яснення щодо заповнення декларацій. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/departament-perevirky-deklaratsij-ta-monitoringu-sposobu-zhyttya/metodychni-rekomendatsiyi-sub-yektam-deklaruvannya/>
9. Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 3. URL: <https://rada.gov.ua/uploads/documents/47333.pdf>
10. Близниченко Т.І. Рахункова палата як незалежний орган державного фінансового контролю, що протидіє корупції. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3910/1/Рахункова%20палата%20як%20незалежний%20орган%20державного%20фінансового%20контролю,%20що%20протидіє%20корупції.pdf>

11. Гудков Д. Недоліки та переваги засобів фінансового контролю, визначених Законом «Про запобігання корупції». URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/2/15.pdf>
12. Давидова Т. О. Фінансовий контроль як засіб протидії корупції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(2). С. 127-130. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
13. Михайленко Д. Г. Обґрунтування необхідності дії норм механізму фінансового контролю щодо осіб, які припинили виконувати функції держави, або місцевого самоврядування. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 2. С. 68-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_2_17
14. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіге, 2018. 472 с.
15. Петровська І. І. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання та протидії корупції в Україні: загальна характеристика. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2014. Вип. 34. С. 61-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu_2014_34_10
16. Терницький С. М. Окремі питання застосування чинного законодавства у сфері запобігання і протидії корупції. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3. С. 221-224. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2015_3_50
17. Як НАЗК моніторитиме спосіб життя чиновників і посадовців. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/yak-nazk-monitorytyme-sposib-zhyttia-chynovnykiv-i-posadovtsiv/>

Тема 7

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Порядок надсилання електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Державної судової адміністрації України, Міністерства юстиції України від 26.01.2012 р. № 12/152/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012750-12> (втратив чинність).
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
5. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 р. № 39/5. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0028-12> (втратив чинність).
6. Про затвердження Порядку інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента та внесення зміни до Порядку формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1366-16>
7. Про затвердження Порядку оформлення протоколів про адміністративні правопорушення та внесення приписів Національним агентством з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 09.06.2016 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1019-16>
8. Бихалов В.О. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2002. № 1. С. 78-83.
9. Заброда Д.Г. Корупційні адміністративні правопорушення: характеристика та протидія : навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2010. 164 с.
10. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. К.: Ваіге, 2018. 472 с.

11. Онищук О. О. Адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії корупції. *Держава і право : зб. наук. пр. : юридичні і політичні науки* / гол. редкол. Ю. С. Шемшученко. К., 2010. Вип. 49. С. 196-199.
12. Титко А. В. Напрями удосконалення законодавства у сфері адміністративної відповідальності за окремі корупційні діяння. [Боротьба з організованою злочинністю і корупцією \(теорія і практика\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2014_2_15). 2014. № 2. С. 59-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2014_2_15
13. Тищенко О. Проблеми правового регулювання припинення трудових відносин із державними службовцями на підставі порушення присяги. *Право України*. 2011. № 1. С. 222-230.

Тема 8

1. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 08.11.1990 р., ратифікована Законом України від 17.12.1997 р. № 738/97-ВР. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_029
2. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р., ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. № 2476-IV. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_102
3. Міжамериканська конвенція проти корупції від 29.03.1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_089.
4. Декларація Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_369.
5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р., ратифікована Законом України № 251-V від 18.10.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р., ратифікована Законом України від 04.02.2004 р. № 1433-IV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_789.
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р., ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. № 252-V. URL: https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_101
8. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції: Лист Міністерства юстиції України від 22.06.2011 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0042323-11>.
9. Берднікова К.В. Вдосконалення діючого антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання і протидії корупції в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 1 (99). С. 100-103.
10. Білінська Л. В. Протидія проявам корупції: міжнародний досвід. *Митна справа*. 2011. № 6. Ч. 2. Книга 2. С. 705-711.
11. Врегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні К. : НІСД, 2013. 57 с.
12. Гвоздецький В. Д. Проблеми рецепції антикорупційних механізмів розвинених країн у вітчизняну практику. *Міліція України*. 2012. № 1/2.– С. 21-24.
13. Григор'єв Р. Г. Зарубіжний досвід запобігання службовій корупції. *Вісник Запорізького національного ун-ту. Юрид. наука*. 2016. № 2. С. 103-109.
14. Задорожній О. В. Міжнародно-правові стандарти боротьби з корупцією. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/5023/1/РЕАЛІЗАЦІЯ%20ДЕРЖАВНОЇ%20АНТИКОРУПЦІЙНОЇ%20ПОЛІТИКИ%20В%20МІЖНАРОДНОМУ%20ВИМІРІ_p057-063.pdf
15. Захарчук О. З. Міжнародні стандарти запобігання корупції та відповідність їм вітчизняного антикорупційного законодавства. [Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_3%282%29_23). 2015. Вип. 3(2). С. 83-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_3%282%29_23

16. Йосифович Д. І. Діяльність спеціалізованих антикорупційних органів: міжнародний досвід. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридична наука»*. 2014. Вип. 5. Т. 2. С. 124-127.
17. Коруля І. В. Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції та можливість його використання в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 31. С. 170-173.
18. Костенко Б. О. Імплементация європейських стандартів запобігання та боротьби з корупцією в національне законодавство : навч.-метод. матеріали / Б. О. Костенко, А. В. Кухарук ; уклад. Т. А. Саченко. К. : НАДУ, 2013. 60 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/e169f439-e555-40cb-beddc270f56cca34.pdf
19. Литвиненко В. Зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів протидії корупції та можливості його використання в Україні. *Публічне право*. 2015. № 4 (20). С. 175-181.
20. Міжнародний досвід протидії корупції. URL: <http://sd.net.ua/2012/03/09/mizhnarodnij-dosvid-protidiyi-korupciyi.html>.
21. Міжнародно-правові акти у сфері протидії корупції: 3б. документів. Пер. з іноз. мов / Заг. ред. В.М. Литвина. К.: Парламентське вид-во, 2012. 624 с.
22. Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів / О. Новіков. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_43/fail/8.pdf
23. Політики і практики запобігання конфлікту інтересів у дев'яти країнах ЄС. Порівняльний огляд. URL: <http://www.oecd.org/site/sigma/publicationsdocuments/42618438.pdf>.
24. Попов Г. В. Міжнародно-правове регулювання взаємодії у сфері запобігання і протидії корупції. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. Вип. 1. С. 135-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2012_1_17.
25. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі (2003). URL: <http://www.oecd.org/gov/ethics/2957345.pdf>.
26. Привалова Н. В. Європейський досвід боротьби з корупцією в державному управлінні як одна із засад покращення управління вищими керівними кадрами. *Сучасна регіональна політика: формування, реалізація та розвиток публічної служби : матеріали підсумк. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 23 верес. 2010 р.* / ред. кол.: М. М. Іжа та ін. Одеса, 2010. С. 214-216.
27. Протидія корупції: європейський досвід та українські реалії: тези міжнародної науково-практичної конференції (20–21 квітня 2012 р.). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. –176 с. URL: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/konf_korupt2012.pdf
28. Розділ IV. Міжнародне співробітництво. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/20872099-rozdil-iv.-migenarodne-spivrobitnitstvo>
29. Соболий О. М. Загальні аспекти проблеми удосконалення правового забезпечення боротьби з корупцією. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_1129
30. Солонар А. В, Зимогляд І. І. Напрямки удосконалення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції в органах державної влади. *Форум права*. 2016. № 3. С. 240–244. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_3_44
31. Сучасний стан протидії корупції: досвід Чехії, України, Польщі, Словаччини: (м. Київ, 9–10 травня 2017 року). К.: Національна академія прокуратури України, 2017. 68 с.
32. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35749
33. Яцків І. Деякі питання застосування міжнародних механізмів протидії корупції в Україні. *Право України*. 2010. № 11. С. 259-265.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua
http://www.president.gov.ua	- Веб-портал Верховної Ради України
- Офіційне інтернет-представництво Президента України
2. http://www.kmu.gov.ua	- Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. http://mon.gov.ua	- Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. http://www.nads.gov.ua	- Веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби
5. http://nbuv.gov.ua/	- Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
6. http://gntb.gov.ua/ua/	- Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
7. http://www.ounb.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
8. http://www.adm.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
9. http://km-oblrada.gov.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної ради
10. http://www.khmelnysky.com/	- Веб-сайт Хмельницької міської ради
11. http://www.univer.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
12. https://nabu.gov.ua/	- Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України
13. https://nazk.gov.ua	- Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції
14. http://www.reyestr.court.gov.ua	- Єдиний державний реєстр судових рішень
15. https://declarations.com.ua	- Електронні декларації чиновників та депутатів
16. https://public.nazk.gov.ua	- Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування
17. http://corrupt.informjust.ua	- Відомості з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
магістр права, кандидат юридичних наук

_____ І.В. Рижук

26 серпня 2019 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового
права 27 серпня 2019 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ О.М. Буханевич

27 серпня 2019 року

Декан юридичного факультету

_____ С. А. Крушинський

27 серпня 2019 року

Погоджено методичною радою університету 27 серпня 2019 року,
протокол № 1.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

27 серпня 2019 року